

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 15. 4. 2026

TISKOVÁ ZPRÁVA

Neurologických pacientů rychle přibývá. Onemocnění mozku nás připravují o roky kvalitního života

Mozek rozhoduje o letech života ve zdraví. Jen cévní mozková příhoda postihne v České republice ročně přibližně 25 000 lidí, stejný počet lidí žije s roztroušenou sklerózou a téměř 200 tisíc lidí žije s Alzheimerovou či Parkinsonovou nemocí. U mrtvice rozhoduje každá minuta, během níž odumírají miliony neuronů, proto je zásadní co nejrychlejší lékařská pomoc, u roztroušené sklerózy pak může včasná moderní léčba udržet více než polovinu pacientů v plném pracovním procesu. U Parkinsonovy nemoci je hluboká mozková stimulace dostupná i ve středním stádiu nemoci a nově se objevují léky, které cílí přímo na podstatu Alzheimerovy nemoci. Odborníci z Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN, která letos slaví 100 let své existence, upozorňují, že klíčem k zachování kvality života je včasná diagnostika a rychlé zahájení léčby.

Neurodegenerativní onemocnění: přibývají pacienti i ztracená léta života

Výskyt neurodegenerativních onemocnění roste tempem, které nelze vysvětlit jen stárnutím populace. Od roku 1990 vzrostl výskyt Alzheimerovy nemoci a dalších demencí o více než 160 procent a u Parkinsonovy nemoci dokonce o téměř 274 procent. Po zohlednění věku se ale ukazuje zásadní rozdíl. Zatímco u Alzheimerovy nemoci zůstává nárůst relativně malý, u Parkinsonovy nemoci narostl o více než 60 procent. Parkinsonova nemoc tak přibývá rychleji, než by odpovídalo samotnému stárnutí populace.

Dopad na společnost je stále výraznější. Nejde jen o počet pacientů, ale o ztracené roky života, kterých se lidé nedožijí nebo které prožijí s omezením a ztrátou soběstačnosti. V České republice dnes žije přibližně 150 tisíc pacientů s různým typem demencí a asi 50 tisíc s Parkinsonovou nemocí a podle odborníků jde jen o začátek.

Parkinsonova nemoc se nejčastěji diagnostikuje mezi 55. a 60. rokem života, první příznaky se však mohou objevit už výrazně dříve, někdy i kolem čtyřicítky. Alzheimerova nemoc naopak začíná typicky po 65. roce života a postupně narušuje paměť, myšlení i osobnost člověka.

Moderní medicína přináší nové možnosti. U Parkinsonovy nemoci se vedle léčby levodopou využívají pumpové systémy nebo hluboká mozková stimulace včetně její nové adaptivní formy, která reaguje na aktuální potřeby mozku. U Alzheimerovy nemoci se objevují nové léky, které zasahují přímo do podstaty onemocnění a dokážou zpomalit jeho průběh. „*Poprvé budeme mít k dispozici léčbu, která neřeší jen důsledky, ale míří na mechanismus onemocnění. Očekává se, že první pacienti by se mohli začít léčit i v České republice již v tomto roce. To klade velký důraz na včasné zahájení léčby u lidí, u kterých je nemoc na samém začátku,*“ uvádí prof. MUDr. Robert Jech, Ph.D., přednosta Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN.

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 15. 4. 2026

TISKOVÁ ZPRÁVA

Roztroušená skleróza: nemoc produktivního věku, kterou dnes umíme lépe kontrolovat

Roztroušená skleróza patří mezi chronická onemocnění, která postihují především mladé lidi. V České republice žije více než 25 tisíc pacientů a každý rok přibývá dalších 700 až 1000 nových případů. Nemoc se nejčastěji diagnostikuje mezi 20. a 40. rokem života a bez léčby může vést k postupné invaliditě a zkrácení života přibližně o deset let.

„Zásadní změnou posledních let je, že díky včasné a účinné léčbě dokážeme u řady pacientů výrazně zpomalit průběh nemoci a oddálit invaliditu. Cílem do budoucna je zachytit nemoc ještě dříve, než se plně rozvine, a zasáhnout v době, kdy má nervový systém největší rezervy,“ říká prof. MUDr. Eva Kubala Havrdová, DrSc., vedoucí centra pro demyelinizační onemocnění na Neurologické klinice 1. LF UK a VFN. Podle dat z registru více než polovina pacientů zůstává v plném pracovním procesu, což bylo ještě před několika desetiletími výjimečné.

Specializované centrum ve VFN dnes pečuje přibližně o 4 tisíce pacientů a nabízí komplexní péči od moderní farmakoterapie přes rehabilitaci až po psychologickou podporu. Kromě standardní léčby se zde využívají i nejnovější postupy, například biologická léčba monoklonálními protilátkami nebo u vybraných pacientů transplantace kmenových buněk.

Klinika se zároveň podílí na mezinárodním výzkumu a zavádění nových léků do praxe. Velká pozornost se dnes soustředí také na samotný vznik onemocnění. Ukazuje se, že roztroušená skleróza může souviset s dlouhodobou reakcí imunitního systému na virus Epstein-Barrové, a to řadu let před prvními příznaky. Právě včasné zachycení této fáze by v budoucnu mohlo umožnit nemoc zastavit ještě před jejím propuknutím.

Cévní mozková příhoda: 180 tisíc ztracených let zdravého života ročně v ČR

Cévní mozková příhoda postihne v České republice přibližně 25 tisíc lidí ročně, skutečný počet ale může být ještě vyšší. Přestože se léčba v posledních letech výrazně zlepšila, zůstává mrtvice jednou z hlavních příčin úmrtí a dlouhodobého postižení. *„Odhaduje se, že celkově představuje zhruba 180 tisíc ztracených let zdravého života ročně. Přibližně třetina přeživších pacientů zůstává i po letech od prodělané mrtvice s trvalým postižením a asi jeden ze sedmi potřebuje dlouhodobou ústavní péči,“* uvádí MUDr. Petra Reková, Ph.D., primářka Neurologické kliniky 1. LF UK a VFN.

Zásadní roli hraje čas. Platí, že „čas je mozek“. Při neléčené mrtvici odumírá přibližně 1,9 milionu neuronů každou minutu. Čím dříve se pacient dostane do nemocnice, ideálně do 60 až 90 minut od prvních příznaků, tím výrazněji roste šance na úplné zotavení. Studie ukazují,

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 15. 4. 2026

TISKOVÁ ZPRÁVA

že každé 15minutové zpoždění léčby měřitelně zhoršuje výsledky – zvyšuje riziko úmrtí a trvalého postižení.

Moderní léčba se zaměřuje především na co nejrychlejší obnovení průtoku krve v mozku. Lékaři dnes dokážou sraženinu buď rozpustit pomocí léků, nebo ji přímo odstranit. Díky husté síti specializovaných iktových center, mezi která patří i VFN, mají pacienti v České republice velmi dobrou dostupnost této péče.

Výzkum se zaměřuje také na nové přístupy, například neinvazivní stimulaci mozku slabým elektrickým proudem, která může v akutní fázi mrtvice omezit rozsah poškození mozkové tkáně. Iktové centrum VFN spolu se zahraničními kolegy v této oblasti realizovalo pilotní klinickou studii zaměřenou především na bezpečnost, snášenlivost a proveditelnost této metody, jejíž výsledky byly publikovány v prestižním mezinárodním časopise *Neurotherapeutics*. „Důležitou roli hraje i komplexní péče po mrtvici, včetně včasné rehabilitace, logopedie a psychologické podpory, která výrazně ovlivňuje návrat pacientů do běžného života,“ dodává MUDr. Petra Reková, Ph.D.

Sto let neurologie ve VFN: od reflexního kladívka k cílené léčbě mozku

Za 100 let své existence prošla Neurologická klinika 1. LF UK a VFN zásadním vývojem a dnes patří mezi nejvýznamnější klinická i výzkumná pracoviště v České republice. Výzkum je zde úzce propojen s péčí o pacienty a přináší konkrétní změny v diagnostice i léčbě. Mezi klíčové pokroky patří například možnosti časně diagnostiky Parkinsonovy nemoci díky kombinaci pokročilého zobrazování a analýzy řeči, rozvoj hluboké mozkové stimulace umožňující přesnější a individualizovanou léčbu nebo zapojení do mezinárodního genetického výzkumu vzácných neurodegenerativních onemocnění v rámci projektu GenDy, který Neurologická klinika koordinuje napříč střední a východní Evropou. Klinika se podílí také na zavádění nejmodernějších léčebných postupů do praxe a dlouhodobě patří mezi pracoviště s nejvyšší publikační aktivitou v rámci 1. lékařské fakulty UK a VFN. Vedle špičkové péče o tisíce pacientů ročně plní i významnou vzdělávací roli a funguje jako referenční centrum s mezinárodním přesahem.

O Všeobecné fakultní nemocnici v Praze

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze (VFN) patří mezi největší nemocnice v ČR. Poskytuje základní, specializovanou, a zvláště specializovanou léčebnou, ošetrovatelskou, ambulantní a diagnostickou péči dětem i dospělým ve všech základních oborech. Zajišťuje také komplexní lékárenskou péči, včetně technologicky náročných příprav cytostatik nebo sterilních léčivých

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2
www.vfn.cz

Praha 15. 4. 2026

TISKOVÁ ZPRÁVA

přípravků. Je zároveň hlavní výukovou základnou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a největším výzkumným medicínským pracovištěm v ČR.

www.vfn.cz

O 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy je největší z českých lékařských fakult – navštěvuje ji přes 4500 studentů. Základními studijními programy jsou všeobecné a zubní lékařství, kromě nich nabízí fakulta studium dalších zdravotnických oborů, specializační a celoživotní vzdělávání a řadu doktorských programů. Každoročně absolvuje 1. LF UK více než 300 nových lékařů.

www.lf1.cuni.cz

Pro další informace: Mgr. Marie Heřmánková, tisková mluvčí VFN v Praze, e-mail: marie.hermankova@vfn.cz, tel.: 224 962 074